

***Eurojust* un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kopīgs ziņojums par ES pilsoņu izdošanu trešām valstīm**

Datums: 2020. gada 25. novembris

URL: <https://europa.eu/!Mq86rd>

Savā 2016. gada spriedumā lietā *Petruhhin* Eiropas Savienības Tiesa (EST) ieviesa konkrētus pienākumus dalībvalstīm, kas neizdod savus valstspiederīgos un saņem izdošanas lūgumu uzsākt kriminālvajāšanu pret ES pilsoni, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis un ir izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos.

Padome 2020. gada 4. jūnijā pieprasīja Eiropas Savienības Aģentūrai tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam (*EJN*) veikt analīzi pat to, kā praksē tiek izskatīti gadījumi, kad trešās valstis lūdz izdot ES pilsoņus, un sniegt ziņojumu Padomei līdz 2020. gada 1. decembrim.

Šī *Eurojust* un *EJN* kopīgā ziņojuma mērķis ir informēt Padomi par galvenajām grūtībām, ar kurām saskaras šajā jomā praktizējoši juristi. Ziņojums ir balstīts *Eurojust* veiktajā to lietu analīzē, kas reģistrētas pēc sprieduma lietā *Petruhhin* pasludināšanas 2016. gada septembrī, un *EJN* pieredzē. Tāpēc ziņojuma mērķis nav sniegt izsmeļošu pārskatu par visiem iespējamajiem jautājumiem, kas visā ES radušies iepriekšminētās judikatūras rezultātā, bet uzmanība pievērsta tikai jautājumiem, kurus *Eurojust* un *EJN* ir identificējuši savās attiecīgajās lietās.

Ziņojumā apstiprināts, ka EST judikatūras piemērošana attiecībā uz ES pilsoņu izdošanu rada vairākus praktiskus un juridiskus jautājumus un ka *Eurojust* un *EJN* ir bijusi nozīmīga loma sadarbības veicināšanā starp iesaistītajām dalībvalstīm un nereti arī ar trešām valstīm.

Konstatētie būtiskākie jautājumi, kas pēc iespējas papildināti ar *Eurojust/EJN* ieteikumiem, ir šādi.

- Neskaidrības par EST judikatūras piemērošanas jomu.
 - Skaidrības trūkums attiecībā uz to, ciktāl pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir pienākums rīkoties, ja izdošanas lūgumā tiek lūgts izpildīt brīvības atņemšanas sodu.
 - Apspriešanās mehānisma iespējama piemērošana gadījumos, kas neatbilst visiem EST judikatūras nosacījumiem.

Ieteicams sīkāk precizēt EST judikatūras piemērošanas jomu.

- Praktiski un juridiski jautājumi par apspriešanās procedūru.
 - Grūtības noteikt kompetentās iestādes valstspiederības dalībvalstī.
 - Atšķirīga prakse attiecībā uz obligāto informāciju, kas jāsniedz valstspiederības dalībvalstij saistībā ar izdošanas lūgumu.
 - Neskaidrības par to, kura dalībvalsts būtu atbildīga par valstspiederības dalībvalstij sniegtās informācijas tulkošanu un tās izmaksu segšanu.
 - Atšķirīga prakse attiecībā uz termiņiem, ko valstspiederības dalībvalsts nosaka lēmumam par pieprasītās personas kriminālvajāšanas uzsākšanu.

- Atšķirīga prakse attiecībā uz valstspiederības dalībvalsts veiktā novērtējuma veidu, lemjot par pieprasītās personas kriminālvajāšanas uzsākšanu.
- Neskaidrības par tiesu sadarbības instrumentu, kas jāizmanto, lai nodrošinātu kriminālvajāšanu valstspiederības dalībvalstī, jo īpaši, ja netiek ievēroti sliekšņi valsts apcietināšanas ordera un/vai Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai.
- Atbilstība ne tikai jautājumam par jurisdikciju, bet arī to, kurai valstij ir vislabākās iespējas veikt kriminālvajāšanu un līdz ar to novērst nesodāmību.
- Saspīlējums starp pienākumiem, kas izriet no ES tiesību aktiem, no vienas puses, un saistībām, kas izriet no divpusējiem un daudzpusējiem izdošanas līgumiem, no otras puses.

Ieteicams sīkāk izskaidrot iepriekšminētos jautājumus.

- Apspriešanās procedūras rezultāti.
 - Lielākajā daļā analizēto gadījumu pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts aktivizētā apspriešanās procedūra nav ļāvusi uzsākt ES pilsoņa kriminālvajāšanu savā valstspiederības dalībvalstī. Šāds mehānisms, šķiet, ir izdevīgs tikai tad, ja paralēli valstspiederības dalībvalstī jau notiek tiesvedība pret pieprasīto personu.
- *Eurojust* un *EJN* loma.
 - Gan *Eurojust*, gan *EJN* ir bijusi un būs nozīmīga loma, palīdzot valsts iestādēm un atbalstot tās praktiskos un juridiskos jautājumus.

Sīkāks iepriekš minēto praktisko un juridisko jautājumu/ieteikumu skaidrojums, tostarp vairāki citi aktuāli jautājumi, ir atrodams šajā ziņojumā. Turklāt *Eurojust* un *EJN* iesniegtie (anonimizēti) lietu piemēri ir uzrādīti, lai palīdzētu izskaidrot aktuālos jautājumus.